

Predikatie over Johannes 8 vers 10 en 11
door eerwaarde heer D.J. van Keulen
HHK Elim Urk – 14 februari 2016

Votum.

Zingen Psalm 2 : 3.

Lezing van de Heilige Wet des HEEREN.

Schriftlezing Johannes 8 vers 1 t/m 11

1 Maar Jezus ging naar den Olijfberg.

2 En des morgens vroeg kwam Hij wederom in den tempel, en al het volk kwam tot Hem; en nedergezeten zijnde, leerde Hij hen.

3 En de schriftgeleerden en de farizeeën brachten tot Hem een vrouw, in overspel gegrepen.

4 En haar gesteld hebbende in het midden, zeiden zij tot Hem: Meester, deze vrouw is op de daad zelve gegrepen, overspel begaande.

5 En Mozes heeft ons in de Wet geboden dat de zulken gestenigd zullen worden; Gij dan, wat zegt Gij?

6 En dit zeiden zij, Hem verzoekende, opdat zij iets hadden om Hem te beschuldigen. Maar Jezus nederbukkende, schreef met den vinger in de aarde.

7 En als zij Hem bleven vragen, richtte Hij Zich op en zeide tot hen: Die van ulieden zonder zonde is, werpe eerst den steen op haar.

8 En wederom nederbukkende, schreef Hij in de aarde.

9 Maar zij dit horende, en van hun consciëntie overtuigd zijnde, gingen uit, de een na den ander, beginnende van de oudsten tot de laatsten; en Jezus werd alleen gelaten, en de vrouw in het midden staande.

10 En Jezus Zich oprichtende, en niemand ziende dan de vrouw, zeide tot haar: Vrouw, waar zijn deze uw beschuldigers? Heeft u niemand veroordeeld?

11 En zij zeide: Niemand, Heere. En Jezus zeide tot haar: Zo veroordeel Ik u ook niet; ga heen en zondig niet meer.

Gebed.

Zingen Psalm 25 : 3 en 4.

Johannes 8 het 10^e en het 11^e vers, daar luidt het Woord van God:

10 En Jezus Zich oprichtende, en niemand ziende dan de vrouw, zeide tot haar: Vrouw, waar zijn deze uw beschuldigers? Heeft u niemand veroordeeld?

11 En zij zeide: Niemand, Heere. En Jezus zeide tot haar: Zo veroordeel Ik u ook niet; ga heen en zondig niet meer.

Om met Gods hulp en onder inwachting van Zijn Heilige Geest naar aanleiding van deze woorden stil te staan bij drie gedachten.

- 1^e. Jezus en het volk.
- 2^e. Jezus en de beschuldigers.
- 3^e. Jezus en de vrouw.

De dag voorafgaande aan deze dag was het druk geweest in de tempel. Velen waren gekomen uit al de windstreken van dat land om het Loofhuttenfeest te vieren. Ja, hele drommen van mensen waren in die tempel geweest. En temidden van al die mensen waren de schriftgeleerden en de farizeeën met één ding maar bezig geweest: hoe ze Jezus zouden vangen. Want ze hadden zich één groot doel voor ogen gesteld, dat is: Zijn mond moet zo snel als mogelijk is gestopt worden. En als het even kan moet Zijn leven worden weggedaan, dat Hij de dood wordt ingejaagd. Ze doen er alles aan om deze Heere Jezus Christus te laten verdwijnen.

Kun je zien, stapels Bijbelkennis, godsdienstige klederen aan. Ze leken er echt op, maar vanbinnen waren ze grijpende wolven, en in hun gemoed waren ze dienstknechten van de duivel. Ook dat nog. Ja, want het is de duivel om het even, hoor, of hij nu moet komen als een briesende leeuw of als een engel des lichts. Dat is hem om het even. Als hij zijn grote doel maar bereikt, daar en hier heden ten dage. Zijn grote doel bereiken: dat de mond van Jezus, het woord van Jezus gestopt worde, en dat de prediking aangaande de Heere Jezus Christus uit ons midden zal worden weggedaan. De hele helle-macht wordt gemobiliseerd om dat grote doel te bereiken. O ja, dat kan zeker in allerlei vrome en godsdienstige gedaanten zijn. Maar op deze lijdenszondag, laten we dan de kernzaak maar noemen: als het borgtochtelijke werk van de Heere Jezus Christus uit het centrum van de prediking verdwijnt, als daar niet gedurig gewezen wordt op die zaak, dat het nodig is dat we persoonlijk, bij God vandaan, zijn vrijgesproken van schuld en straf, als ons de handen worden opgelegd om allerlei redenen en gronden buiten dat enig werk dat op Golgotha's heuvel is volbracht, ja, dan zijn we er dicht bij, bij dat vreselijke gevaar dat dreigt, dat ook hier dreigt.

Maar ja, de tijd van de Heere Jezus was nog niet gekomen, en ze konden niets doen dan de ruimte die ze onder Gods toelating kregen. En aan het einde van die dag moeten ze afdruipten. Ze gaan naar huis. Je zou zeggen: onverrichter zaken. Ze hebben Hem niet

ten val kunnen brengen. Ze hebben Zijn mond niet kunnen stoppen. En dan staat er in dat laatste vers van hoofdstuk 7: “Een iegelijk ging heen naar zijn huis”. Moet je eens zien wat daar nu achter ligt. Hoe zullen die mensen naar huis gegaan zijn? Met een bitterheid in d'r hart en vol van overwegingen en gedachten. “Hoe zullen wij Hem toch ooit kunnen grijpen? Hoe zullen we toch ooit zo ver komen dat wij ons grote doel bereiken wat wij voor ogen hebben staan?” Zo hebben ze, zou je zeggen, aan de keukentafel gezeten. Zo hebben ze zitten murmureren. Zo zijn ze naar bed gegaan en hebben de slaap maar niet kunnen vatten. Vol van haat en vol van vijandschap tegen deze Heere Jezus Christus.

En dan begint hoofdstuk 8 met het woordje “Maar”. Om het onderscheid te tekenen, het verschil aan te geven. De godsdienstige overheid van die dagen, ze moesten het weten hoe het in elkaar zat. Ze kenden de Bijbel op hun duim. En de Heere Jezus is geheel anders dan deze haat en deze vijandschap. Ik zou willen zeggen, had Hij in Zijn dagen er niet alle reden toe om te zeggen: “Dat volk geef Ik aan zichzelf over. Ik zal Mijn woorden hier niet meer spreken. Ik zal Mijn wonderdaden hier niet meer doen. Ik zal Mijn leven niet geven in een weg van lijden en sterven, want ze zijn toch hardnekkig en ze zijn toch ongelovig, en ze blijven zich toch maar met hand en tand verzetten tegen Mij”. Maar Hij geheel anders. Gemeente, verbaas u daar alstublieft eens over. Ook vandaag. Dat u hier nog zitten mag onder de prediking van vrije genade. Dat u nog een Heere Jezus Christus wordt voorgesteld, Die u al zo lang hebt veracht en versmaad. Dat u een Heere Jezus wordt gepredikt, Waar u in het diepst van het hart alleen maar haat en vijandschap tegen koestert. Want ook uw en mijn leven is getekend in de 2e Psalm: tegen de Heere en tegen Zijn Gezalfde. Wij zijn twistende mensen. Maar weet één ding: onder deze betoning van Gods goedheid en Zijn lankmoedigheid, dat u nog bent in het heden der genade, en zo gij Zijn stem heden dan nog hoort, weet u wel. Maar bedenk één ding. Dat de Heere reeds in het Boek Genesis zegt: “Zal Mijn Geest in eeuwigheid twisten met de mens, dewijl hij vlees is?” Ook de bediening van het Evangeliewoord vandaag staat onder die zaak, dat het heen gaat naar het einde. Dat er een ogenblik aanbreekt dat we de prediking van vrije genade niet meer zullen horen, maar dat we, Die nu als Redder wordt gepredikt, als de Rechter van hemel en aarde tegen zullen komen.

Ja, dat is het volgende waarover we ons te verbazen hebben in Johannes 8. Jezus Christus, de Zoon van God, naar de aarde gekomen. Je zou zeggen: als Rechter, dat wordt hoogtijd. Maar nee, gekomen als Redder, om te verlossen en om zalig te maken. En deze

Heere Jezus Christus, Die kwam als Redder, van Hem staat getekend: "Maar Jezus ging naar de Olijfberg". Dan zit er een geheim opgesloten in de Naam die hier genoemd wordt: Jezus wordt Hij genoemd. U weet het wel dat de engel gezegd had: "Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden, daarom moet Hij Jezus heten". Dus dat is een borgtochtelijke gang geweest. Een gang in het licht van de zaligmakende arbeid voor Zijn volk, de gegevenen van de Vader. Jezus heeft de nacht niet slapende door gebracht. Wij hebben dat nodig omdat wij zwak zijn. Jezus heeft de nacht niet slapende door gebracht. Hij heeft ook niet net als de schriftgeleerden en de farizeeën die nacht twistende door gebracht, broedende op een plan. Nee, Jezus heeft die nacht biddende en wakende door gebracht. Hij ging naar de Olijfberg. Wat was dat voor een plek? Nou, daar was Hij vaak te vinden. En hoe dichter Zijn lijden en sterven naderde, hoe vaker wij Hem treffen op de Olijfberg. Dat is een wonder! Want de Heere Jezus had het nodig om naar Zijn menselijke natuur gesterkt te worden en bekrachtigd te worden. Hij was immers de mensen in alles gelijk geworden. Hij had diezelfde zwakheid van ons broze bestaan bij Zich. Maar gesterkt door de Geest is Hij manmoedig geweest in de weg die Hij had te gaan. De Heere Jezus gesterkt op de Olijfberg, omdat u, onbekeerd mens hier vandaag, omdat u het bent die Hem zoveel smaadheid aan doet. Hij gesterkt naar Zijn menselijke natuur op de Olijfberg, om voor u, kind van God, die weg te houden en te gaan tot het einde toe, om alles, maar dan ook alles te volbrengen wat noodzakelijk was. Hij heeft de gegevenen Zijns Vaders in Zijn hart opgesloten. Die heeft Hij gedragen, ook hier op de vleugelen van het gebed. Hij is geweest op de Olijfberg om gemeenschap te oefenen met Zijn Vader.

Daar heb je meteen een trek van Zijn lijdensweg. Wat dacht u, zal dat eenvoudig geweest zijn voor Hem Die in harmonie en gemeenschap met Zijn Vader had verkeerdt van eeuwigheid af, om van Zijn Vader verlaten, op deze zondige wereld, temidden van de zondaren, van de vijanden te zijn. Dacht u dat dat een gemakkelijke weg is geweest, te weten wat Hij achter Zich had gelaten en te weten waar Hij nu midden in zit. Zal daar op die Olijfberg ook niet een verlangen en een hunkering wakker geworden zijn, om terug te keren tot Zijn Vader. O ja, wellicht zijn daarom de dingen van Zijn lijden en sterven ook met haast geschied. Hij is het Die gemeenschap zocht en oefende met Zijn Vader.

En als dat gebeurd is, als Hij zo de nacht heeft door gebracht, gesterkt geworden is in die gemeenschapsoefening, dan lezen we: "Des morgens vroeg kwam Hij wederom in de tempel". Ik weet het wel, u bent hier in de visserij gewend geweest om vroeg op te staan.

Maar ja, de Heere Jezus, bij het krieken van de dageraad laat Hij geen tijd, geen ogenblik verloren gaan. Niet om geld te verdienen en de bankrekening te spekken. Nee, maar die dag, de dag der zaligheid, de dag dat Hij onder de mensen arbeidde, om die dag nu uit te kopen. Geen ogenblik liet Hij voorbij gaan. Hij kwam geen ogenblik te laat. Des morgens vroeg. Ik maak er maar zo uit op: voordat de mensen naar de tempel kwamen. En waar de eerste zijn voet over de drempel van de tempel zette, was Hij er al. Is dat niet een wonder! Is dat niet een zaak om ook te overwegen in deze dag. Dat als er nu onder ons een mens is die eindelijk eens... Hoe lang moet dat toch duren! Die eindelijk eens naar de Heere gaat vragen en naar de Heere gaat zoeken. Hierin ligt toch verklaard en betoond dat Hij niet de Onvindbare is, maar dat Hij het is van Wie geschreven staat: "Die zoekt, die zal vinden", omdat Hij zich laat vinden.

En is Hij voor een enkeling, is het er voor eentje geweest? Nou, ik lees dat Hij in de tempel is des morgens vroeg, en ál het volk kwam tot Hem. Al het volk. Je zou zeggen: er is er niet één achter gebleven. Ze hebben zich allemaal samen gegroepeerd rondom deze Heere Jezus Christus.

Zijn al die mensen dan zalig geworden? Dat weet ik niet. Ik denk het niet. Dat weet ik niet. Wat trok ze toch om tot Jezus te komen? Wel, had het volk Hem niet lief gekregen! Hij Die de zieken genas en Die de doden opwekte. Hij Die predikte van liefde en genade. Hij Die Zijn armen uitbreidde en zei: "Laat de kinderkens tot Mij komen, verhindert ze niet, voor hun is nu dat Koninkrijk". Hij Die zoveel Goddelijke liefde en milddadigheid aan de dag had gelegd. Ja, dat volk kwam tot Hem omdat ze Hem waren gaan beminnen. Ja, hoe ver dat beminnen gegaan is, of het vleselijk geweest is, dat laten we maar liggen. Maar ze kwamen dan toch maar. En daarin, in dat komen van al het volk, omdat Hij ze trok met Zijn vriendelijkheid en milddadigheid, daarin ligt een doel verklaard. Want nu, nu al dat volk bij de Heere Jezus is, om Hem heen staat, nu krijgt Hij de gelegenheid om tot velen het Woord van de levende God te spreken.

Al het volk kwam tot Hem. Is er iets waarvan u zeggen moet in uw gemoed: "Daarom wil ik tot Hem niet gaan"? Is er iets waarvan u zeggen moet: "Dat valt mij zo tegen, in Zijn karakter, in Zijn spreken"? Of moet u het met mij mee getuigen vandaag: "Als wij verloren gaan en als wij in ons leven tot Hem niet komen, dat zal aan ons liggen, dat zal onze eigen schuld wezen". Is Hij niet de Toetredende geweest, zovele malen in uw leven. U bent wellicht grijs geworden onder de prediking van het Woord. Is daar niet constant de nodiging, de lokking en de trekking geweest. U kunt het wel dromen: "Komt herwaarts tot Mij die vermoeid en belast zijt, Ik zal u rust geven". U

kunt het wel dromen: “Wendt u naar Mij toe en wordt behouden alle gij einden der aarde, want Ik ben God en niemand meer”. U kunt het wel dromen. En nog, nog blijft u verstokt en verstijfd op uw eigen plaats. Nog valt u Hem niet te voet, zoals we toch treffend zongen: “Wie Hem nederig valt te voet, zál van Hem Zijn wegen leren”. Niet omdat wij knielen, omdat er een grond en een recht ligt in ons knielen. Maar omdat Hij belooft dat die tot Hem komt niet uitgeworpen zal worden.

Al het volk kwam tot Hem. Wat was dat een gelukkig volk! Ze hadden de prediking van de farizeeën en de schriftgeleerden gehoord. En nu, nu gaat de Heere Jezus zittende hen leren. Dat zitten wil iets laten zien van Zijn macht. Machtige rust. De stilte van het gezag, zou je zeggen. En terwijl Hij nederzit leerde Hij hen.

Wat zal dat leren geweest zijn? Wel, één ding. Dan ben je weer bij de lijdenstijd. Dat Hij Die er alle recht en reden toe had om te komen als de Rechter van hemel en aarde, gekomen is om te redden en om te zoeken en zalig te maken wat verloren was. Hij heeft de Schrift verklaard en daarmee Zichzelf verklaard. Hij heeft de tempeldienst verklaard en daarmee Zichzelf verklaard. Dat de einden der eeuwen op Hem hebben gewacht. En dat heel de tempeldienst naar Hem heen wees, vol verwachting en vol verlangen. En dat de gelovigen van de Oude Dag hebben begeerd om deze dag mee te maken. Die dag hebben ze van verre gezien, geloofd en omhelsd. Dat heeft de Heere Jezus ze geleerd. Dat Hij het centrale, de kern van de hele wereldgeschiedenis tekent. En dat Hij het is Die alleen gelukkig en zalig kan maken. Hij heeft ze geleerd, inderdaad.

En als ze dan weg gegaan zijn bij Hem, die zullen het tot in alle eeuwigheid moeten vernemen: “Eigen schuld, want ge hebt niet gewild dat Ik Koning over u zijn zou”.

Gemeente, u weet het allemaal. U hoort nauwelijks nieuwe dingen in de prediking van het Woord. Is 't wel? Onbekeerd leven en onbekeerd sterven. Nog eenmaal zal Hij neder gezeten zijn op Zijn troon, de Rechter van hemel en aarde. “Ge hebt niet gewild”. U hebt de weg geweten. Vele slagen zullen uw deel zijn. Willens en wetens tegen Hem.

En weet u, ik groeide op onder wijlen dominee Izaäk Kok. Die zei het: “Het staat aan de wand van de hel met vlamme letters geschreven: “Het wás volbracht”. Maar nu, nu wij nog zijn in het heden, nu is het nog: “Het ís volbracht”. Weet u wat ik nu hoop? Dat er een mens ergens zit die zegt: “Zie je wel, Hij is wel een gewillige Borg, maar ik ben een slechte zondaar. Ik ben degene die tegenwerkt en die tegenzit”. Hoor dan de geschiedenis van de overspelige vrouw.

Terwijl Jezus nederzit en leert, dus in de prediking niet anders doet dan op Zichzelf te wijzen, zijn de schriftgeleerden en de farizeeën ook wakker geworden. Misschien wel uit een onrustige slaap. Wie zal het zeggen. Maar ze zijn wakker geworden. En ze hebben de hoofden bij elkaar gestoken. Hoe? Nou, ze hebben gejuicht. Ze hebben gejuicht. Dit is de dag waarop ze nu zo lang hebben gewacht. Eindelijk, eindelijk. Ja, er verschijnt een glimlach op hun gezicht. Ze hebben naar elkaar gekeken en ze hebben gezegd: “We hebben Hem, we hebben Hem, hoe dan ook”. Want ze vinden een vrouw, overspel bedrijvende. En in het midden van dat overspel hebben ze haar gegrepen. Kun je zien hoe geesteloos de geestelijke overheid was. Kun je zien hoe geesteloos de godsdienst in die dagen was. Want terwijl ze die vrouw betrappen, terwijl ze overspel bedrijft, zijn ze niet door de knieën gezakt, hebben ze zich niet verootmoedigd voor God, hebben ze niet gezegd: “Wij zijn de leiding van dit volk, dus de zonde van het volk is onze schuld. Heere, wij hebben gedaan dat kwaad was in Uw oog”. Ze hebben niet gezegd: “Land en volk is van Uw wet los gekomen en men leeft naar het goeddenken van zijn eigen hart”. Ze hebben in dat overspel van die vrouw geen reden gevonden te denken dat God Zijn volk had verlaten. Nee, dat is niet dwars door hun ziel heen gescheurd, dat deze wetteloosheid openlijk aan de dag werd gelegd in de tijd waarin ze leefden. Aangrijpend, dat ze op de been bleven, terwijl ze voor hun ogen de zonde van hun eigen hart en boezem getekend zagen. Aangrijpend, dat wij op de been blijven, onder land en volk, kerk en overheid. Wat er allemaal niet gebeurt! Het is teveel om op te noemen en te schrikkelijk om te zeggen. God wordt er in onteerd, bij de wetten die uitgevaardigd worden, bij de gang die land en volk, kerk en overheid gaat. God wordt er in onteerd. Dragen wij er nog schuld aan dat wij Nederlanders zijn? Dragen wij er nog schuld aan dat wij kerkmensen zijn, terwijl we staan te turen over de ruïnes van kerkelijk Nederland? Wat God eertijds had geplant, wat is er van over gebleven?! Hebben we er nog smart van, dat Gods heilige wet stout wordt overtreden en dat Zijn Woord aan alle kanten terzijde wordt geschoven? Doet het ons nog wat? Zegt het ons nog wat? Zijn wij mensen die met de profeten mee zichzelf bij de schuldigen insluiten? “Wij hebben kwaad tegen U gedaan”.

Nou, die schriftgeleerden en die farizeeën niet. Nee hoor. Nee, ze hebben die vrouw gegrepen, staat er. Daar zit iets woests in. Dat tekent de haat in hun hart tegen Jezus. Of die vrouw behouden zou worden of verloren gaan, dat interesseerde ze niet. Dat was ze om het even. Maar Jezus ten val brengen. En ze hadden er altijd zo'n hekel aan gehad dat er veel volk om Jezus heen stond. En nu zijn

ze toch blij dat er zoveel volk om Hem heen staat. Ze hebben gedacht: "Nu kan al dat volk zien hoe wij Hem ten val zullen brengen". Ze brachten tot Hem een vrouw, in overspel gegrepen, haar gesteld hebbende in het midden. Daar staat ze nu. Dat is wat! Je zegt: "Ik ben blij dat ik daar niet sta. Ik ben blij dat ik die vrouw niet ben". Nee. Of is er nog één die zegt: "Eigenlijk ben ik het. Ik ben het. Ik ben ook openbaar gekomen als een zondaar. Dat is ook niet achter gehouden gebleven. Dat heb ik ook niet langer kunnen verzwijgen. Zo ben ik ook gesteld voor het aangezicht van God". Zou het?

Ze zetten haar daar in het midden en ze zeggen: "Meester". De huichelaars! De huichelaars! "Meester". Ze moesten Hem niet en ze noemen Hem Meester. Ze geven Hem een eretitel die ze Hem niet gunnen. Meester. Wat klinkt het vroom.

"Deze vrouw is op de daad zelf gegrepen, overspel begaande. Mozes heeft ons in de wet geboden, dat de zulken gestenigd zullen worden. Gij dan, wat zegt Gij?" En ze hebben zich in de handen gewreven. Wat zegt Gij? Nu moet Hij antwoord geven. Als Hij zegt: "Inderdaad, ze moet gestenigd worden", dan overtreedt Hij de Romeinse wet, want de Romeinen zeggen: "Wij beslissen of iemand ter dood veroordeeld wordt. Dat doet een Jood niet". En als Hij zegt: "Ze mag blijven leven", dan overtreedt Hij de wet van Mozes. Dan zal het volk zeggen: "Is dat nu een Leraar in Israël, Die de wet niet kent en Die de wet niet houdt?!" Als Hij het daar voor die vrouw op zal nemen, ja, dan zullen die mensen, die hele drom van al dat volk zeggen: "Hij schuift de wet terzijde". En als Hij die vrouw zal veroordelen, dan zeggen ze: "Hoe is het mogelijk? Hij heeft gegeten met hoeren en tollenaars, Hij is ingegaan tot zondaren. En nu? Nu neemt Hij afscheid van deze vrouw".

Gij dan, wat zegt Gij? Ze hadden de overwinning voor hun waarneming al behaald. Ze zeggen het, Hem verzoekende, opdat ze iets hadden om Hem te beschuldigen.

Maar...! Weer dat woordje "maar". Zo anders. Zo tegengesteld dan wat je verwacht zou hebben. Jezus bukt neer. Ik houd even halt bij dat woordje "neder bukkende". Is er vandaag een mens in de kerk die zegt: "Die wet heeft mij veroordeeld en die klaagt mij aan, en ik kan tot God niet opklimmen. Hoe moet ik ooit bij Hem komen?"

Hij bukt neer. Vind je het niet een tekening van Zijn borgtochtelijke gang! Dat Hij een lagere plaats dan al de mensen heeft verkozen. Dat er van ons niet gevraagd wordt om hoog op te klimmen tot God in de hemel. Dat zal ons toch niet gelukken. Maar weer zoals we gezongen hebben: "Wie Hem nederig valt te voet".

Hij bukt neer in het stof. En daar in het stof wordt het genadeverbond verheerlijkt. Houdt dat woord eens vast. Dat betekent het hier

wel niet natuurlijk, maar Hij bukt neer, zoals Hij in een kribbe is neergelegd, de laagste plaats heeft verkozen, opdat de grootste van al de zondaren er nog bij zou kunnen. Laat ik het zo maar zeggen. Er nog bij zou kunnen.

Hij bukt neer. En wat doet Hij? Hij schreef met de vinger in de aarde. Wat zal Hij geschreven hebben? Wel, er zijn een paar mogelijkheden. Laat ik het bij twee houden. Het vonnis wellicht. Want de rechter schrijft eerst het vonnis voordat het wordt uitgesproken. Of Hij heeft namen van veroordeelden geschreven in dat zand. En dat is een tekening, nietwaar. Want een naam die in het zand staat geschreven, is niet bestendig. De wind hoeft er maar over te waaien en de naam is vervaagd. De regen hoeft maar te vallen en de naam spoelt weg. Zo namen geschreven in het zand, om de vergankelijkheid, de broosheid, het onbeduidende van onze naam en van ons bestaan aan te duiden, wie wij zijn in onze zondestaat, in onze natuurstaat.

Hij schreef met de vinger in de aarde. Inderdaad, een vonnis wordt eerst geschreven. En daar ben je weer bij dat punt. Ze spreken Hem aan, die schriftgeleerden en de farizeeën. Ze spreken Hem aan als Rechter. Dat Hij recht zal spreken. Maar daartoe is Hij nu nog niet gekomen. Hij is gekomen om te verlossen.

Maar goed, schrijven in de aarde. En als zij Hem bleven vragen. Ja, ze worden ongeduldig. De duivel heeft ook altijd haast. Haast om ons weg te slepen bij Hem vandaan. Ze worden ongeduldig. Als zij Hem bleven vragen: "Gij dan, wat zegt Gij?" Dan richt Hij Zich op, terwijl Hij nog niet klaar is met schrijven in de aarde. Dan richt Hij Zich op en Hij zeide tot hen: "Die van ulieden zonder zonde is, werpe eerst de steen op haar". Inderdaad, Mozes heeft recht gesproken. De wet van God is waarheid. Een zondaar, een overspeelster moet gestenigd worden. Trouwens, waar was die man? Ze vinden die vrouw in het midden van overspel. Waar is die man? Ze brengen alleen die vrouw bij Jezus. Kun je zien hoe scheef. Waarom hebben ze die man niet voorgebracht en zijn ze er niet allebei neergezet en allebei aangesproken en beschuldigd en over hen allebei het vonnis uitgesproken: "Ze moeten gestenigd worden"?

Jezus zegt: "Die van ulieden zonder zonde is". Inderdaad, ze moeten gestenigd worden. Maar wie mag nu die steen ter hand nemen? Diegene die zelf geen register van zonden heeft. Diegene die zelf rein, blank en schoon voor het aangezicht van God is. Die heeft recht van spreken, en die heeft recht van handelen. Die mag die steen opnemen en die vrouw doden.

En wederom nederbukkende, schreef Hij in de aarde. Hij gaat verder. Wellicht wel hun namen. Wellicht een vonnis over hen. Wellicht

dit woord: “Die van ulieden zonder zonde is, werpe eerst de steen op haar”.

Maar zij dit horende, en van hun consciëntie overtuigd zijnde, gingen uit, de een na de ander, beginnende van de oudste tot de laatste.

Waarom zou de oudste eerst weggegaan zijn? Die had het langste leven achter de rug, en dus het grootste zonde-register. Tot de laatste, tot de jongste toe. Ze raken allemaal in hun geweten overtuigd: “Wij zijn inderdaad niet rein, wij zijn inderdaad niet schoon. Wij kunnen ons geen geheel rechtvaardige noemen”. Het zou tegen de belijdenis van de godsdienst in gaan, maar het gaat ook in tegen hun gemoed. Ja, het is alsof de Heere Jezus een getuige er bij in roept: “Laat uw geweten dan spreken voor uw aangezicht”. En weet u wat nu blijkt in het leven van deze schriftgeleerden en farizeeën? Ze dachten dat die vrouw slechter was dan zij. En nu ze overtuigd zijn in hun geweten, nu blijkt het met die vrouw wel mee te vallen. Want die vrouw staat schuldig aan één gebod, het zevende. En zij staan schuldig aan al de geboden Gods. Dus waar die vrouw op één punt gezondigd heeft, zij hebben tien slagen gekregen. Tien keer heeft die wet van God gesproken. Gij zijt niet die u behoort te wezen. Gij zijt kwaad. Ge zijt vuil. Ge zijt zonde. Van hun consciënte overtuigd zijnde.

Weet u, gemeente, er heerst in onze dagen een vreemde theologie. Ja, naar links en naar rechts is het vreemd. Maar dit is dan rechtsaf. Laten we het zo maar zeggen. Dat is een theologie die zegt: “Ellendekennis is Gods werk”. Dat klopt. Ellendekennis is ook Gods werk. Wie kan zichzelf overtuigen een zondaar te zijn? Geen mens. Want we zijn hard en versteend. We liggen als in het graf van zonde en dood. Koud en onbewegelijk. Ellendekennis is Gods werk. Dus als daar een mens in zijn ellende zit, als een mens overtuigd is van wie hij is voor het aangezicht van God, krijgt zo’n mens de handen opgelegd, en wordt tegen zo’n mens gezegd: “Dat heb je niet van je zelf, dat is Gods werk, dus zal het wel goed komen”. Nou, ik weet het niet, heeft u ooit iets van uw ellendestaat leren kennen? Heeft u ooit beseft wie u bent voor het aangezicht van God? Weet u van zonden en ongerechtigheden? Och, als je toch vuil, bevlekt, onder stinkende etterbuilen voor het aangezicht van God bent, laat je je dan troosten, laat je je dan afschepen met een aai over de bol: “Die ellendekennis heb je niet van je zelf”? In de nacht van je ziel, in de angst van je bestaan, opgejaagd omdat de wet van God het tot je roept: “Je staat schuldig aan al de geboden”. Voortgedreven als een veldhoen op de bergen, omdat de duivel zegt: “Je hebt geen heil bij God”. En opgejaagd omdat je beseft onder een rechtvaardig God te

verkeren. Laat je je dan troosten met een woord dat de ellendekennis het werk van God is en dat het dus wel goed komt? Bent u een aanhanger van zo'n conclusie-geloof? Of bent u een mens die het te doen is, in het midden van zijn ellende, in het midden van de onrust, om tot de enige rust die is aangebracht te mogen komen? Om tot de Heere Jezus Christus te mogen komen. Bent u een mens die het uitroept: "Opdat ik Hem kenne en de kracht van Zijn opstanding. Dan alleen zal ik rusten in die rust die er overblijft voor al het volk van God".

Moet u eens kijken hoe ver het ging met die schriftgeleerden en die farizeeën. Een overtuigd geweten, en wat gebeurt er nu? Ze keren Jezus de nek en de rug toe. Een overtuigd geweten, maar ze komen niet tot de Hoop van al de eeuwen. Een overtuigd geweten, maar ze vallen Jezus niet te voet, en ze roepen niet: "Bekeer mij, zo zullen wij bekeerd wezen". Een overtuigd geweten, maar ze gaan terug hun oude bestaan en hun dode godsdienst in. Ze keren de Levensvorst de nek en de rug toe.

Ziet u hoe ver het gaan kan in het leven van een mens! Maar ik moet het u op grond van het Woord aanzeggen, juist in de lijdenstijd. Hoe goed is trouwens die lijdenstijd, omdat meer en meer getracht wordt dat lijden van de Borg uit het midden van de theologie weg te dringen. Ik moet het u zeggen: er is geen vrede met God buiten deze Heere Jezus Christus. En ik moet het u toeroepen: jaag er naar, zoek er naar, ren er naar toe als het ware. Wees niet gerust en getroost met alles wat als een grond gelegd wordt buiten Zijn arbeid en het woord van vrede, op grond van Zijn arbeid.

Zij, ze zijn weg gegaan. Ze gingen uit. Erg hè! Ze hadden zich met die vrouw in het midden een weg gebaand door de massa heen. En nu banen ze zich weer een weg. Ze willen verdwijnen. Ze hadden bij zichzelf gehoopt dat ze nooit met die vrouw bij Jezus gekomen waren. Nu staan ze er zelf even mooi op.

Maar nu komt er iets verbazingwekkends. Vindt u niet? Die vrouw blijft staan. Dat kun je toch haast niet begrijpen! Die vrouw blijft staan. Ze had maar zo, zou je zeggen, tussen de mensenmassa in kunnen verdwijnen, kunnen ontglippen. Ze had maar zo achter die schriftgeleerden en die farizeeën weg kunnen gaan. Terwijl al de ogen op die geestelijke overheid gericht was, had niemand meer op haar gelet. Ze had maar zo kunnen verdwijnen. En bovendien, Jezus was neer gebukt en Die schreef in de aarde. Ze dacht misschien wel: "Die let toch ook niet op mij". Ze had maar zo kunnen verdwijnen. Maar die vrouw blijft als aan de grond genageld staan.

Daar zie je het nu, ellendekennis is het werk van God. Dat klopt. En hier zie je de waarheid van de ware ellendekennis. Die drijft uit. Die drijft heen. Die houdt bij Jezus.

Wie is Jezus voor haar? U zegt: "Ja, gelukkig is Hij gestorven, dus er is uitkomst". Wacht even! Wacht even! Donkere wolken waren dat, die schriftgeleerden en die farizeeën, toen ze haar grepen. Donkere wolken. Maar ja, die waren maar licht in vergelijking tot deze donkere wolk. De lichte wolken verdwijnen, en de zware onweerswolk van het oordeel Gods blijft. Waarom? Waarom? Ja, wat zal de Heilige Geest die vrouw allemaal niet geleerd hebben! De Heere heeft maar een punt des tijds nodig, hoor, wat bij u en bij mij wellicht jaren duren kan. Och, wat zal ze een kennis gehad hebben! Denk maar aan die kwaaddoener aan het kruis. In enkele ogenblikken was hij toch ver gevorderd. Of niet? In de leer en in de kennis van het Koninkrijk der hemelen.

Deze vrouw stond daar en Jezus was er ook nog. Daar moet je wel op letten. Jezus gaat niet weg, met die schriftgeleerden en die farizeeën mee. Jezus had gezegd: "Die van ulieden zonder zonde is, werpe eerst de steen op haar". Hij blijft. Weet u wat daarin verklaard ligt? Dat Hij geen zonde heeft. Anders had Hij ook moeten gaan. Hij is de Zondeloze en de Schuldeloze. En daarmee de recht hebbende om die vrouw te stenigen. Hij mag dat doen.

Zal die vrouw gevreesd hebben? "Zometeen komt Hij overeind en dan zal Hij mij zien in de schuld van mijn overspel. Dan zal Hij een steen ter hand nemen om mij te doden".

Nou ja, u kunt het bij uzelf nakijken. Toen de ellendekennis je in de mangel voor Gods aangezicht bracht, kon je toen op verlossing rekenen? Moest je toen zeggen: "Al de mensen op de wereld kunnen nog wel zalig worden, maar zo een groot zondaar als ik, nee, die niet. Die zal wel voor eeuwig verloren moeten gaan". Heb je jezelf er weleens een keertje buiten gezet? Buiten moeten zetten? Kon het een keer niet? Wij zijn van die mensen die altijd een oplossing hebben. Ook in onze degelijke gereformeerde theologie. Altijd een oplossing. Maar waren de oplossingen al eens een keertje op, dat het niet meer ging? Werd u het eens met God als Hij wraak zou doen over u, als Hij Zijn gramschap over u zou uitstorten? "Ik zou geen kwaad van Hem kunnen spreken. Al zou Hij mij tot in de hel wegstoten, ik zal Hem toch niet meer kunnen vloeken, want de Heere is recht in al Zijn weg en werk". Heb je God weleens gelijk moeten geven als Hij u aanwijst: "Gij zijt het, die man, die vrouw, gij zijt het"? Jezus werd alleen gelaten, en de vrouw in het midden staande. En Jezus Zich oprichtende, en niemand ziende dan de vrouw.

Dat is apart! Dat is apart! Al het volk stond er nog. En er staat: “Jezus niemand ziende dan de vrouw”. Weet u wat dat hier betekenen wil? In het afhandelen van de zaak van uw ziel wordt het persoonlijk, onder vier ogen. Dan zit je in de kerk alsof je de enige bent. Dan wordt er gepreekt alsof het alleen voor u is. Dan klinkt het Woord alsof de Heere het Zelf tot u zegt. Dat wordt persoonlijk afgehandeld. Daarin moeten we beseffen dat het niet een of andere verbondsmatige, algemene zaak is. Je bent gedoopt, je hebt belijdenis gedaan, wat kan je gebeuren! Nee, Jezus werd alleen gelaten en Hij zag die vrouw alleen. Niemand ziende dan de vrouw.

En dan gaat de Heere Jezus die zaak met die vrouw afhandelen. Ja, zegt u, dat is ook wat, die schriftgeleerden en die farizeeën waren dus niet uitverkoren, want met die handelt Hij het niet af. Maar ze maken toch zelf de keus! Of niet? Om bij Hem vandaan te gaan. Ze bevestigen toch hun val in Adam! Of niet? Door Hem de nek en de rug toe te keren. Om te volharden in hun zondeval. Dat is toch hun eigen schuld! Heeft de Heere Jezus ze weggezonden? Heeft Hij gezegd: “Maar jullie zijn bevuild en bevlekt. Gaan jullie weg. Voor zulken ben Ik niet gekomen”? Nee, toch helemaal niet! Zij waren ook welkom daar bij Hem. O ja, die vrouw heeft een heerlijke plek. Dat zal zometeen blijken. Dwars door de dood. Duizend doden stond ze te ster-ven wellicht. Dwars door de dood is het leven haar bereid. Wat zal die vrouw gejuicht en gezongen hebben toen dat achter de rug was. De Heere werkt immers op Zijn eer aan, op de glorie van Zijn Naam. Zo gaat het.

En zie eens hoe ruimschoots de genade Gods is.

Laten we eerst samen zingen, Psalm 103 het 7^e vers.

*Geen vader sloeg met groter mededogen,
Op teder kroost ooit zijn ontfermend' ogen,
Dan Isrels HEER' op ieder die Hem vreest.
Hij weet wat van Zijn maaksel zij te wachten;
Hoe zwak van moed, hoe klein wij zijn van krachten,
En dat wij stof, van jongs af, zijn geweest.*

Jezus richtte Zich op, en niemand ziende dan de vrouw, zeide tot haar... Hij gaat Zijn mond open doen. Dat zal haar vonnis worden. “Vrouw, waar zijn deze uw beschuldigers? Heeft u niemand veroordeeld?” Ofwel: u ligt niet gestenigd en dood op de grond. U staat hier nog, met de adem in de neusgaten. En diegenen die u aanbrachten zijn weggegaan. Heeft u niemand veroordeeld?

Als je het simplistisch leest, dan zeg je: “Nou ja, gelukkig voor die vrouw, ze werd door niemand veroordeeld, dus kan de rechter ook geen uitspraak doen. Als er toch geen beschuldigers zijn, wat zal een rechter dan nog recht spreken!”

Maar zo lag het bij die vrouw niet. Weet u wat die vrouw beseft? Dat ze te maken heeft met de Rechter van hemel en aarde. Weet u wat die vrouw beseft? Dat ze te maken heeft met de Doorzoeker van het hart. Hij Die de harten en nieren proeft, Hij staat voor haar. Want ze zegt: “Niemand, Heere”. Daar moet je goed op letten. Heere, noemt ze Hem. Ja, die beschuldigers zijn weggegaan, maar zij staat er nog. Weet u wat dat betekent? De grootste beschuldiger is er nog. Dat is zichzelf. Heere, U Die mijn hart kent en proeft. U Die het weet wie ik ben. U weet welk maaksel ik ben. U bent gedachtig dat ik stof ben. U weet het wel wie ik geworden ben in mijn diepe val in Adam. U weet het wel wat ik heb uitgeleefd, dat overspelig gedrag. Dat was slechts een facet van wat er in heel haar hart om ging aan duisternis, aan zonden en aan ongerechtigheden.

Heere! Ofwel, in de erkenning van haar eigen schuld levert zij zich uit aan Hem. Ja, het is een hele eigenaardige zaak, en toch gaat het zo. De roede Gods te kussen. Het oordeel Gods toe te vallen. Het eens te worden met Zijn vonnis. Dat is iets, ja, daar zie je nu dat het geen mensenwerk is. Want wie zal nu toestaan, wie zal nu zichzelf willen aangeven en willen aanklagen? Je ziet het in de wereld. Criminelen en verdachten, ze gaan op de vlucht. Ze zoeken uit handen van justitie te blijven. En hier is een vrouw, die valt haar Rechter te voet, die valt Hem in de armen als het ware. U mag met mij doen wat goed is in Uw ogen.

Heb je weleens met Jezus als de Rechter te maken gehad? U zegt: “Hoe kan dat nu? Hij is toch de Zaligmaker!” Ow, dacht u dat u anders bekeerd moest worden dan Saulus van Tarsen? Hij ontmoette Jezus, een helder licht. En wat zei de Borg? “Ik ben Jezus, Die jij vervolgt. Je hebt straf verdiend. Je ligt onder het oordeel”. Drie dagen en drie nachten heeft het gevecht geduurd. “Broeder, Paulus, sta op”. Voor die vrouw heeft het geen drie dagen en drie nachten hoeven duren. Nee, ik kende eens een man, die was er trots op dat hij negen jaar onder de ellende had gelopen. Nou, daar hoeft je niet trots op te wezen. Dat tekent de hardheid van je hart, dat rotsblok van je bestaan. Dan heeft de Heere veel werk aan je gehad. Hier in enkele ogenblikken wordt de zaak opgelost. Maar of het nu lang duurt of kort, dat toeleiden, die gang daar naar toe, als de zaak maar opgelost wordt.

Inderdaad, ze zeide: “Niemand, Heere”. En Jezus. Telkens in die pericoop die Naam Jezus. Hij zal Zijn volk zalig maken van hun

zonden. Of de evangelieschrijver Johannes er telkens op wijzen wil: Hij kwam niet als Rechter, Hij is gekomen als Redder, Hij is gekomen om zalig te maken.

Jezus zeide tot haar. En dus is Zijn spreken borgtochtelijk. Dus is Zijn spreken een woord dat haar blik op Hem moet vestigen. Hij gekomen in haar plaats, want aan het recht moet worden voldaan. Gods deugden moeten worden verheerlijkt. Die wet van God zal gehandhaafd moeten worden. Dat kan niet terzijde geschoven worden.

Maar Jezus zegt: “Zo veroordeel Ik u ook niet”. Ik en u. Ziet u het? Niet “wij” in het algemeen. Ik en u. Zo veroordeel Ik u ook niet.

Wie is die Ik Die spreekt? Dat is die Ik Die op de Olijfberg geweest was, biddende voor de verkorenen die Hem gegeven waren van de Vader. Hij heeft voor die vrouw gebeden. Dat is ook zo’n geheimvolle zaak. Hij heeft voor die vrouw gebeden terwijl die vrouw overspel lag te bedrijven. Philpot zegt: “Als je dat gaat beseffen, dat je opgeborgen lag in het gebed van de Hogepriester van hemel en aarde, terwijl je nog in de zonde ademde, dan gaat er toch een scheur door je hart: “Wat heb ik toch misdreven?!” Weet u, dan ben je niet alleen maar schuldig aan de wet, maar dan ben je schuldig aan Jezus, de Zaligmaker van zondaren.

Ik heb voor u gebeden op de Olijfberg. Ik heb voor u gebeden, opdat Ik gesterkt zou worden, ook naar Mijn menselijke natuur. Want de natuur waarin gezondigd was, daarin moest betaald worden. Ik zal voor u lijden en sterven. Dat ben Ik.

Dus ben je weer terug bij het begin. Hij leerde dat volk. Hij wees dat volk op Zichzelf uit de Schriften en uit de tempeldienst. En nu ziet dat volk het voor ogen getekend: daar staat een zondares, en Jezus zegt: “Daar ben Ik nu voor gekomen, om zulken uit het oordeel en uit het gericht weg te nemen, om zulken vrij te kopen van schuld en straf, om zulken een recht op de eeuwige gelukzaligheid te verwerven”. Zo veroordeel Ik u ook niet.

Weet u wat Ursinus zegt? “Hij moest lijden én sterven. Was lijden niet genoeg? Was sterven niet genoeg? Nee, allebei”. Lijden, dat is bloedvergieten. Want de Heere had al gezegd tegen dat volk van Israël: “Als Ik het bloed zie, dan zal Ik voorbij gaan”. En sterven moest Hij, want de Heere had in Zijn Woord gezegd: “De ziel die zondigt, die zal sterven. En ten dage als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven”. Is Hij niet in alle delen in de plaats van Zijn volk gegaan! Is Hij niet in alle delen die weg gegaan, opdat Hij ze geven kon wat ze nu kwijt geraakt waren door eigen schuld. Uit de dood en uit het gericht weggenomen, ja, en een eeuwig zalig leven. Zo veroordeel Ik u ook niet.

Weet u, verklaarders maken een beetje ruzie, die zeggen: “Zou die vrouw daar nu gezaligd geworden zijn, of was het alleen een bevrijding van deze zonde?” Gods woorden zijn toch onberouwelijk. Of niet? Wat de Heere eenmaal gesproken heeft, dat zal toch nooit ter aarde vallen. Heb je ook een woord uit Zijn mond gehoord, zoals de psalmist het zegt: “Ik heb het zelf uit Zijn mond gehoord. Het staat in mijn ziel gegrift. Het is door geen leed meer uit mijn geheugen te wissen”. En daarom: “Dit weet ik vast”. Bij mijzelf weet ik niets. Ik wankel. Ik struikel. Ik waai alle kanten op. Ik dwaal in 't rond als een schaap dat zijn herder verloren heeft. Alles, maar dan ook alles blijft maar mis aan deze kant. Maar zijn wij ontrouw, Hij blijft getrouw. Weet u waar aan? Aan Zijn spreken, aan Zijn toezeggingen, aan wat Hij sprak op grond van Zijn arbeid, omwille van het bloed. Zo veroordeel Ik u ook niet. Als je dat uit Zijn mond mag horen... Het uur der minne noemden ze dat vroeger. Dat is het nog steeds trouwens. Als je dat uit Zijn mond mag horen: “Dit deed Ik voor u, gij had de eeuwige dood moeten sterven”. Maar het is vrede geworden tussen God en je ziel. Als je dat uit Zijn mond mag horen, ach, dat staat in je ziel gekerfd. En in die ogenblikken, waar je adem haalt, ja, waar je haast verdrinkt in de Goddelijke liefde, daar zou je wel willen weg gaan. Wat moet je hier nog? Daar zou je wel willen weg gaan om bij Hem te zijn.

En Jezus zegt tegen die vrouw: “Ga heen”. De wereld weer in. Het leven weer in. Dat is wat! Ze mocht nog niet naar de hemel. Ja, in het huis des Vaders, met zijn vele woningen, zou Hij ook voor haar plaats bereiden. Maar nog: “Ga heen”. Weet u waarom? Wel, waar moest ze nu naar terug? Naar een samenleving die haar kende als een overspeelster. En daar moest die vrouw onder gaan wandelen, onder gaan spreken, onder gaan doen en laten, onder gaan tonen wat er nu aan haar ziel gebeurd was. Er moest getuigenis van Hem uitgaan in het leven van die vrouw. Daarom zegt de Heere Jezus: “Ga heen en zondig niet meer. Want als je toch terug valt, als je dat leven weer aan de hand houdt, als je dat eertijds als het heden weer aan je hart drukt, o, wat zal dat vreselijk zijn, want dan wordt de Naam van die God, Die u zo goed gedaan heeft, vreselijk gesmaad en onteerd”. En ook voor haar eigen zielerust. Ga heen en zondig niet meer. Want als we zondigen, dan wordt de vrede uit het hart weggedrukt, omdat de Heilige Geest Zich terugtrekt en de Heere Zijn aangezicht verbergt. Nee, de apostel roept de gelovigen op om onbevlekt van Hem gevonden te worden in vrede. Ofwel, als Ik straks weerkom om te oordelen al de geslachten van het aardrijk, dan moet u gevonden worden in vrede. Dan moet u Mij tegen moeten komen zonder verschrikken. Als Ik kom als de Rechter, dan zal

u dat geen angst, maar juist vreugde moeten geven. Daar verheugde de apostel zich in. Want als die Rechter komt, Die zal recht doen op grond van Zijn eigen werk. O ja, inderdaad, dan zal over het leven van de apostel, maar ook over het leven van deze vrouw blijken dat Hij ze liefgehad heeft met een eeuwige liefde, en dat Hij ze op grond van recht zal zalig maken. Dat ze door recht verlost geworden zijn, dat Sion daar Boven. Dat is hun erfenis, hun deel. En niets zal ze daar buiten kunnen houden. Op rechtsgronden zullen ze ingaan in die gewesten van vreugde. Dat is een zaak! Waar ze vreesden voor de Rechter, daar zal het rechterlijke van de Heere Jezus, als Hij straks heeft geleden en is gestorven, in het graf is geweest en is opgestaan, juist haar verheuging wezen. Want God zal de zonde niet tweemaal straffen. En wie uit dat gericht is weggenomen, die zal in eeuwigheid er niet meer in geduwd worden.

O ja, zo veroordeel Ik u ook niet.

De Heere is vrij wat Hij zegt. Maar laat ik het bij dit woord houden: Zul je niet rusten, zul je geen vrede hebben, zul je je niet in slaap laten wiegen door welke theologie dan ook, als je niet uit Zijn mond hebt gehoord: "Zo veroordeel Ik u ook niet".

Het is een zaak van groot belang. Je hebt maar één ziel. Eén ziel voor een ontzaglijke eeuwigheid. Het is een zaak van groot belang. Eeuwig verloren of eeuwig behouden te wezen. Wat een onderscheid! Maar weet u wat een nog groter belang is? Dat is dit: In de veelheid van de onderdanen is 's Konings heerlijkheid gelegen. Wat zal dat zijn, als er ook uit Urk vandaan velen zalig zullen mogen worden, om die God en Koning eeuwig lof toe te zingen. Weet u hoe dat lied klinkt? Ik dank U dat Gij toornig op mij geweest zijt, maar Uw toorn is afgekeerd en Gij troost mij.

Ze zongen het lied van Mozes en van het Lam. En daar, wie kan daar op rekenen, een vrouw als deze, daar zullen ze ontvangen de kroon der rechtvaardigheid. Ja, ze zullen zich haasten, vanzelf, om die van het hoofd te nemen en voor de voeten van Jezus neer te werpen. Door U, door U alleen, om het eeuwige welbehagen.

AMEN.

Dankgebed.

Slotzang Psalm 113 : 4.

Zegenbede.